

Männynpihkakääpä

Tallharticka

Pelloporus triqueter

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Männynpihkakääpä on yksivuotinen, paksutyvisen kiilamainen, joskus lyhytjalkainen, keskikokoinen kääpä. Sen huopainen yläpinta on, tasavärisen kanelinruskea ja pillipinta on tummanruskea. Kulmikkaita tai sokkeloisia, vaihtelevan kokoisia pillejä on yleensä 3–4 millimetrillä, paikoin pillit ovat isompia. Männynpihkakääpä muistuttaa pihkakääpää (*Pelloporus leporinus*), mutta pihkakäävän isäntäpuulajina on kuusi. Männynpihkakäävän itiöemä on myös tukevampi, painavampi ja kuivana paljon kovempi kuin pihkakäävällä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Männynpihkakääpä kasvaa isojen pystyyn kuolleiden mäntyjen tyvillä, kannoissa ja kantojen maanpäällisissä juurissa. Kasvupaikat ovat lehtomaisissa metsissä, joissa kasvaa suuria mäntyjä. Männynpihkakääpä on Suomessa erittäin harvinainen, sitä on löydetty vain Paraisilta, Jämsästä, josta se lienee jo hävinnyt ja Turusta.

Nykytila ja uhkatekijät

Männynpihkakääpä on Suomessa levinneisyytensä äärirajoilla ja se on päälevinneisyysalueellaan Keski-Euroopassakin harvinainen. Männynpihkakääpää uhkaavat satunnaistekijät kannan pienuuden takia. Myös vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen uhkaavat kookkaita kuolleita mäntyjä kasvualustakseen vaativaa kääpää.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan männynpihkakäävän elinympäristössä säästetään kaikki kasvupaikoiksi soveltuvat männyt. Männynpihkakäävän säilymistä paikalla voidaan edistää turvaamalla lajille tärkeä kookkaiden mäntyjen jatkumo.

Lähteet

- Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. *Norrlinia* 19:1–223.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.